

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa r.y.
Suojelusihteeri Aili Jukarainen
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

BirdLife Suomi ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
toimisto@birdlife.fi

Vastaanottaja:
Uudenmaan liitto
Aleksanterinkatu 48 A
00100 HELSINKI
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Asia: Lausunto Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan rakennemalleista 2035

Lausunnon antajat: Lausunnon antaa BirdLife Suomi ja BirdLife Suomen jäsenyhdistys Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa r.y. (rek.nro 116.353, 2072 jäsentä vuoden 2010 alussa). Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (Uusimaa sekä Sipoo Itä-Uudellamaalla).

Yhdistykset lausuvat Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan rakennemalleista 2035 ja pyytävät Uudenmaan liittoa huomioimaan seuraavat asiat.

Alueen tulevaisuuden suunnittelussa ensiarvoisen tärkeitä ovat toimivat ekologiset yhteydet Uudenmaan metsämantereiden välillä ja niitä pitkin edelleen Hämeeseen, sekä metsämantereiden yhtenäisyys. Suurimman kasvualueen tärkeimmät yhtenäiset metsämantereet ja niiden väliset käytävät löytyvät pääkaupunkiseudun molemmilta puolilta. Pääkaupunkiseudun länsipuolella pohjoiseen kulkee käytävä (1) Porkkalan-Meikon-Nuuksion-Vihdin ja Karkkilan metsämantereita pitkin ja (2) itäpuolelta Mustavuoren-Kasabergetin-Sipoonkorven-Pornaisten-Mäntsälän kautta. Jälkimäinen mainituista käytävistä (2) on jo nyt vaarallisen rikkonainen. Samoin länsipuolen käytävässä on Vihdin kohdalla rikkonaisempi osa-alue ja se uhkaa sulkeutua valtatie 51:n alueelta.

Toimivien ekologisten yhteyksien säilyttäminen ja metsämantereiden yhtenäisyys ovat edellytyksenä mm. elinvoimaisten metsäkanalintupopulaatioiden säilymiselle. Ekologisten yhteyksien säilyttämiseen maakuntakaavassa velvoittavat myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet: ”*Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään*” (Ympäristöministeriö 2009).

Uudenmaan metsäkanalinnuista erityisesti metso on taantunut Etelä-Suomessa voimakkaasti (Solonen, 2010). Kaikki Uudellamaalla esiintyvät metsäkanalinnut (metso, teeri ja pyy). Kuuluvat lintudirektiivin I-liitteen lajeihin. Lintudirektiivin mukaan liitteessä I mainittujen lintulajien elinympäristöjä tulee suojella erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella. Erityistä huomiota kiinnitetään lajeihin, jotka ovat herkkiä tietyille muutoksille niiden elinympäristössä. Lajin suojelun taso on suotuisa, kun lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene, eikä ole vaarassa pienenemään ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa, ja lajin pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö (Neuvoston direktiivi 92/43/ETY). Metson kohdalla voidaan todeta suotuisan suojelun tason olevan vakavasti vaarantunut erityisesti Etelä-Suomessa.

Metsoa tavataan vielä Uudellamaalla ainakin Sipoonkorven, Nuuksion ja Meiko-Läppträsketin FINIBA-alueilla (Tringa ry:n havaintotietokanta). Näiden alueiden ja niiden kytkeytyneisyyden varmistaminen kaavassa on välttämätöntä.

Kaikissa rakennemallivaihtoehdoissa monet kasvukeskuksista (uudet asemanseudut ja nykyisten asemanseutujen kehittämisaalueet) uhkaavat toisaalta metsämännerten välisiä ekologisia yhteyksiä ja toisaalta eri metsämännerten yhtenäisyyttä niiden keskusten osalta, jotka sijoittuvat aivan kiinni metsäalueisiin. Varsinaisesta kaavasta riippuu, miten hyvin taajamien suunnittelussa otetaan metsämännerten yhtenäisyys ja niiden kytkeytyvyys huomioon ja näihin seikkoihin tuleekin jatkosuunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota. Uhat em. seikoille ovat toki suurempia, mitä enemmän ja mitä lähemmäksi metsiä ja niiden välisiä yhteyksiä taajamat leviävät.

Esitellyistä rakennemalleista parhaiten metsämännerten yhtenäisyyttä ja niiden välisiä pohjoiseen suuntautuvia yhteyksiä huomioi pohjoisrataa tukeutuva sormimalli B2. Sormimallien A ja C mukaiset Kerava-Nikkilä radan uudet asemanseudut uhkaavat jo ennestään rikkonaista Mustavuori-Kasaberget-Sipoonkorpi-Pornainen-Mäntsälä (2) metsämännerten välistä ekologista käytävää. Edellä mainitun yhteyden turvaamiseen tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää huomiota. Muut mallit (sormimallit B1, B3 ja C sekä silmukkamalli) ovat sormimallia B2 huonompia, sillä niissä useampiin ratoihin perustuvat uudet asemanseudut uhkaavat ekologisia yhteyksiä metsämännerten välillä sekä metsämännerten yhtenäisyyttä.

Helsingissä elokuun 31. päivänä 2010

Seppo Vuolanto
Puheenjohtaja
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y.

Matti Riihimäki
Toiminnanjohtaja
BirdLife Suomi ry

Lähteet:

- Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta.
- Tringa ry:n havaintotietokanta: Tiira-tietokanta (<http://www.tiira.fi/>).
- Solonen, T. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. (*Käsikirjoitus*)
- Ympäristöministeriö 2009: Tulevaisuuden alueidenkäytöstä päätetään nyt; Tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.